

Andragoški center Slovenije

92. Evropski kazalniki: Udeležba odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju

Opomba:

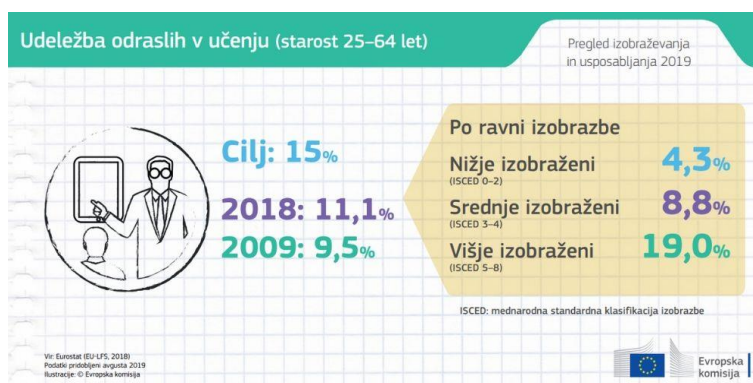
Informacijo o udeležbi odraslih v vseživljenjskem učenju (glej [informacijo št. 86 v Info-mozaidu](#)) nadgrajujemo z novejšimi podatki iz Pregleda izobraževanja in usposabljanja 2019.

Evropska komisija je septembra 2019 na drugem evropskem vrhu o izobraževanju predstavila poročilo **Pregled izobraževanja in usposabljanja za leto 2019** (Pregled).

Pregled predstavlja podatke o razvoju nacionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja po vsej Evropski uniji (EU). Ugotavlja napredek posameznih držav pri doseganju ciljev strateškega okvira [Izobraževanje in usposabljanje 2020](#) (ET 2020) ter omogoča vpogled v ukrepe, sprejete za reševanje vprašanj, povezanih z izobraževanjem. S predstavitvijo številnih politik pomaga državam članicam primerjati in izboljšati izobraževalne sisteme, ter ponuja predloge za reforme politik, ki izboljšujejo odzivnost nacionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja na družbene potrebe in potrebe trga dela. Poleg tega Pregled pomaga tudi opredeliti področja, ki bi za izobraževanje, usposabljanje in spretnosti potrebovala finančna sredstva iz naslednjega dolgoročnega proračuna EU – večletnega finančnega okvira (MFF).

Eden od ciljnih vrednosti, ki si jih je EU zastavila v strategiji ET 2020 je, da bi **povprečna stopnja udeležbe odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju** (formalnem in/ali neformalnem izobraževanju) do leta 2020 dosegla **najmanj 15 %**.

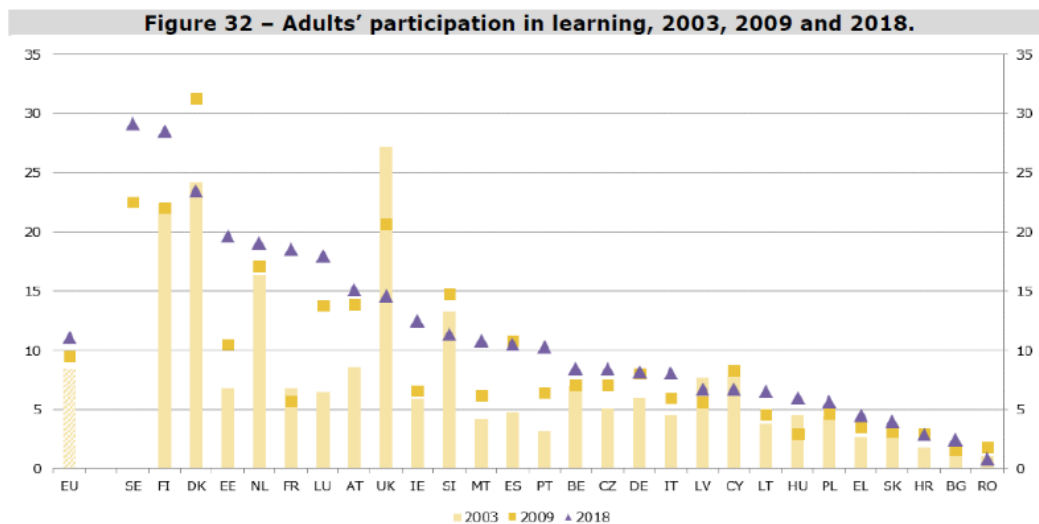
Poročilo ugotavlja, da bo zastavljen cilj v EU in tudi v nekaterih državah članicah do leta 2020 težko doseči, saj je povprečna stopnja udeležbe odraslih prebivalcev EU, starih 25–64 let, v vseživljenjskem učenju leta 2018 znašala 11,1 % (po Anketi o delovni sili¹).

¹ ADS je četrtletna raziskava, ki jo izvajajo nacionalni statistični uradi držav članic EU, na evropski ravni pa podatke usklajuje evropski statistični sistem EUROSTAT

Zastavljeno ciljno vrednost so nekatere članice EU že dosegle, zlasti uspešni so v skandinavskih državah, in sicer na Švedskem, kjer vključenost v vseživljenjsko učenje znaša 29,2 %, na Finskem 28,5 %, Danskem 23,5 % ter na Norveškem 19,5 %.

Slika 1: Primerjalni prikaz udeležbe odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju po državah EU

Source: Eurostat, EU Labour Force Survey. Online data code: [\[trng_lfse_01\]](#).
 Note: countries are sorted in ascending order, based on the share of adults participating in learning in 2009. No data available for Sweden for 2003. An extensive revision of the questionnaire of the French Labour Force Survey (in use from 1 January 2013 onwards) explains the level shift break for France, which had an impact also on the EU aggregates. Some other countries also revised their data collection methodology for this indicator, but in most of those cases the revisions had more limited impact on the indicator. The red line denotes the ET2020 benchmark for adult learning set at 15%.

Stopnja udeležbe odraslih, starih 25–64 let, v vseživljenjskem učenju je leta 2018 v Sloveniji znašala 11,4 %, kar je nekoliko nad povprečjem EU, vendar se je ta stopnja od leta 2010, ko je bila 16,2-odstotna, močno znižala.

Tabela 1: Udeležba odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju po letih (v %)

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Evropsko povprečje	9,3	9,3	8,9	9,0	10,5	10,8	10,7	10,8	10,9	11,1
Slovenija	14,8	16,2	15,9	13,8	12,4	11,9	11,9	11,6	12,0	11,4

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili

Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju je odvisna predvsem od udeležbe odraslih v neformalnem izobraževanju in usposabljanju, so zapisali v poročilu. Medtem ko je udeležba v formalnem izobraževanju v EU še vedno nizka - malo nad 3 %, je bil pri nekaterih državah članicah, zlasti Portugalski, Madžarski, Irski in Franciji, opaziti znaten napredek pri udeležbi odraslih v neformalnem izobraževanju in usposabljanju.

Pri vključenosti odraslih v vseživljenjsko učenje pa sta najpomembnejša dejavnika starost in stopnja izobrazbe. Poročilo ugotavlja, da večina udeležencev v vseživljenjskem učenju prihaja iz določenih ciljnih skupin, to so predvsem mlajši odrasli, višje izobraženi in zaposleni, predvsem v večjih ali srednje veliki podjetjih.

Udeležba v izobraževanje in učenje s starostjo upada. Mlajši odrasli v EU, stari od 25 do 34 let, z višjo izobrazbo, dosegajo bistveno višjo udeležbo v izobraževanju in učenju kot starejši, stari 55-64 let. Vključenost mlajših odraslih je v povprečju znašala 17,8 %, medtem ko je bila vključenost starejših bistveno nižja (6,4 %). V Sloveniji je stopnja vključenosti mlajših odraslih, starih 25–34 let, nekoliko nad povprečno vrednostjo EU, in znaša 18,2 %, vključenost starejših, starih 55–64 let, pa je pod EU povprečjem in znaša 5,9 %.

Tabela 2: Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju po starosti, 2018 (v %)

Starost	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let
Evropsko povprečje	17,8	11,3	9,3	6,4
Slovenija	18,2	12,8	9,7	5,9

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili

Na udeležbo odraslih v izobraževanje in učenje vpliva stopnja izobrazbe. Ostaja velik razkorak med tistimi z nižjo stopnjo izobrazbe in tistimi z doseženo višjo stopnjo izobrazbe. Vključenost odraslih v izobraževanje je tako bistveno višja pri tistih s terciarno izobrazbo kot pri tistih z nižjo stopnjo dosežene izobrazbe tako na ravni EU kot v Sloveniji. Poročilo navaja, da je več kot štirikrat večja verjetnost, da se tisti, ki imajo terciarno izobrazbo, vključijo v izobraževanje in učenje, kot tisti z najmanj srednjo izobrazbo.

V Sloveniji je vključenost nižje izobraženih (največ končana osnovna šola) v vseživljenjsko učenje precej nizka (2,8 %) ter ostaja pod povprečjem EU (4,3 %), medtem ko stopnja vključenosti višje izobraženih odraslih nekoliko presega EU povprečje.

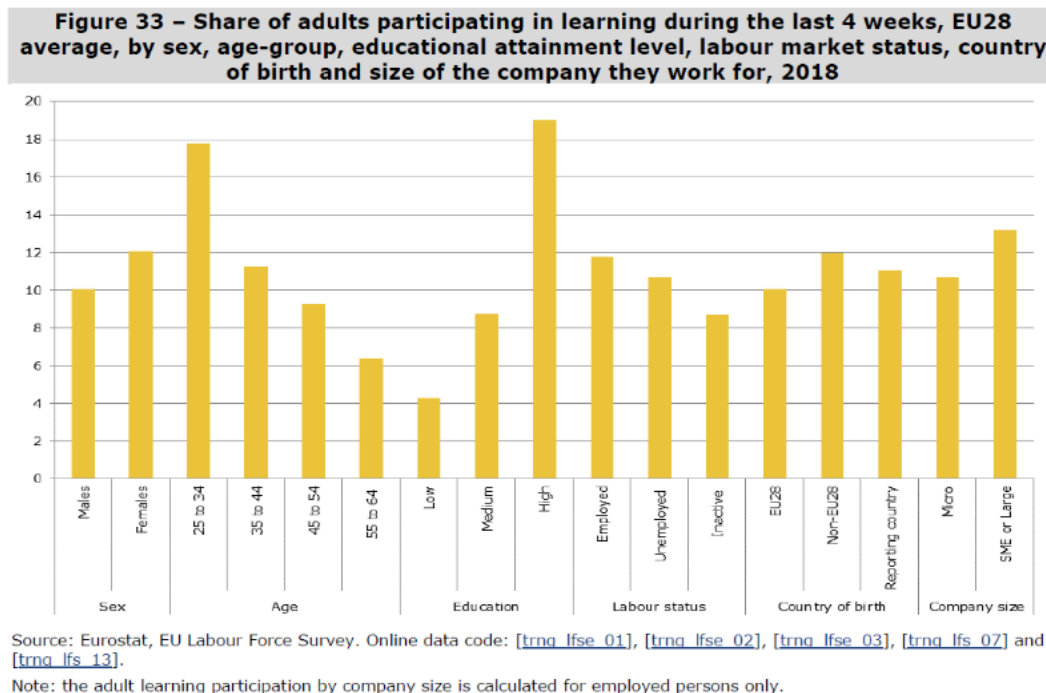
Tabela 3: Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju po stopnji izobrazbe, 2018 (v %)

Stopnja izobrazbe	Nižja stopnja izobrazbe (ISCED 0-2)	Srednja stopnja izobrazbe (ISCED 3-4)	Višja stopnja izobrazbe (ISCED 5-8)
Evropsko povprečje	4,3	8,8	19,0
Slovenija	2,8	8,5	19,5

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili

V izobraževanje in učenje se v nekoliko večji meri vključujejo ženske (EU:12,1 %, Slovenija: 13,5 %) kot moški (EU: 10,1 %, Slovenija: 9,4 %).

Slika 2: Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju po spolu, starosti, izobrazbi, statusu aktivnosti, državi rojstva in velikosti podjetja

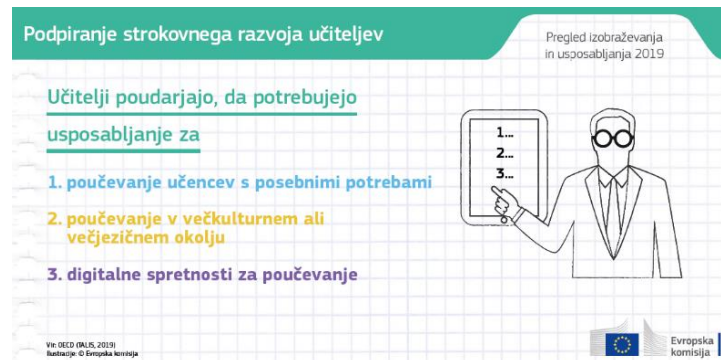
Nizko usposobljeni odrasli v EU so v povprečju pri učenju najbolj prikrajšani, sledijo starejši, neaktivni odrasli in migranti. Ostaja izziv, kako spodbuditi odrasle, zlasti ranljive ciljne skupine, k večji vključenosti v vseživljenjsko učenje ter povečati zaposljivost. Posebej so nagovorjeni tisti z nizko stopnjo izobrazbe in spretnostmi, ki niso pripravljeni, da se vključijo v izobraževanje ali usposabljanje. V Sloveniji je stopnja nizko usposobljenih odraslih, ki so zaposleni, 51,3 %, kar je pod EU povprečjem, (56,8 %).

Slovenija že izvaja nekatere ukrepe, ki pomenijo uresničevanje nacionalnih in evropskih ukrepov za večje vključevanje odraslih v vseživljenjsko učenje (predvsem ranljivih ciljnih skupin odraslih), ter za zmanjševanje deleža manj izobraženih in nizko usposobljenih odraslih. V začetku leta 2018 je bil sprejet novi Zakon o izobraževanju odraslih, sprejeti sta bili Strategija razvoja Slovenije 2030 in Strategija dolgožive družbe, v nastanku pa je tudi priprava novega Nacionalnega programa izobraževanja odraslih (NPIO) 2021–2030. V obdobju 2018–2022 se izvaja več projektov za izpopolnjevanje nizko usposobljenih odraslih in zagotavljanje pomoči za povečevanje njihove zaposljivosti. Kot odziv na slabe rezultate Raziskave spretnosti odraslih [PIAAC](#) v večini evropskih držav kot tudi v Sloveniji, in na nizko raven spretnosti odraslih, se izvajajo ukrepi, ki so v skladu s priporočilom Evropskega sveta [Poti izpopolnjevanja – nove priložnosti za odrasle](#). Slovenija je v sodelovanju z OECD tudi zaključila drugo fazo nacionalne strategije razvoja in uporabe spretnosti ter prejela priporočila za izboljšanje upravljanja izobraževanja odraslih.

Letošnji Pregled posebno pozornost posveča **učiteljskemu osebju**, saj imajo ravno učitelji največji vpliv na učenje v izobraževalnem okolju.

V Pregledu so analizirane ugotovitve obsežne raziskave o učiteljih in učiteljicah – TALIS, ki jo je izvedla Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj – OECD. Zapisana so priporočila, med drugim, da:

- je treba v izobraževalnem sistemu zagotoviti ustrezno število učiteljev in učiteljic pri vseh predmetih tako na podeželju kot v mestih;
- si je treba prizadevati k poučevanju pritegnili najboljše kandidate in kandidatke, hkrati pa zagotovili, da so ustrezno usposobljeni in motivirani, da ostanejo v tem poklicu;
- je treba učiteljem in učiteljicam zagotoviti boljšo podporo ter učiteljski poklic narediti privlačnejši.

V Sloveniji v učiteljskem poklicu na vseh ravneh prevladujejo ženske, moški so v večini le v terciarnem izobraževanju (57 %). Zahtevane kvalifikacije za učitelje se razlikujejo glede na izobraževalne ravni, za napredovanje pa se zahteva stalno strokovno izpopolnjevanje. Poročilo tudi navaja, da je zanimanje za poklic učitelja v Sloveniji velik, saj je učiteljev, ki prvič stopajo na trg dela, dovolj, se pa učiteljski kader stara in ga v nekaterih kategorijah že primanjkuje.

Informacijo pripravila: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Kontaktna oseba: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Viri:

- Education and Training Monitor 2019
<https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/volume-1-2019-education-and-training-monitor.pdf>
- Pregled izobraževanja in usposabljanja 2019, povzetek za Slovenijo
https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/et-monitor-report-2019-slovenia_sl.pdf